

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izaja vsake strde.
Naravnost:
za celo leto Din 20'—
za pol leta „ 15'—
za inozemstva
za celo leto Din 80'—
Inerati po taritu. - Pho-
niam vprašanjem naj
se priloži znamka za od-
govor. — Ne frankirana
plačila se ne sprejemajo.

Kmetski list

Glasilo „Slovenske Kmetске Stranke“.

Vsekar vstavej
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopis se ne vra-
ča. — Plača in toži-
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kelešovski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2503. — Račun
po poštni hranilnici
št. 14.991.

„Z Radićem ni mogoče.“

V verifikacijskem odboru prilikom debate o macedonskih volivnih okrožjih je g. Stjepan Radić uporabil malo težjo žaljivko na naslov dr. Hohnjec. Zgodilo se je to v trenutku, ko je govornik NSK g. dr. Krnjević opisoval grozote in nezakonitosti sedanje vlade in zlasti Vukičevićeve v teh okrajih, g. dr. Hohnjec pa je kot član odbora sedel mirno in brezbržno s hladnim obrazom kot Pilat v Judeji in čital časopise, kakor bi se ga vse tisto prav nič ne tikalo. Pozneje sem z g. dr. Hohnjecem razgovarjal o tem incidentu in tu sem čul iz njegovih ust gorenji izrek, ki ga uporabljam za naslov. Omenjena žaljivka bi naj bila dokaz, da z Radićem ni mogoče voditi politike.

Ker je tudi g. dr. Korošec za časa volivne borbe opravičeval svoj nenaravni politični zakon z radikali in z g. Vukičevićem s sličnimi gesli in celo še bolj pesniško, češ, da ga od svoječasnega pota v Zagreb še danes glava boli, ker so nadalje pri zadnjih volitvah zlasti na Štajerskem to velikosrbsko parolo uspešno uporabljali in ker so neki brezvestni klerikalni agitatorji to celo prekosili s tem, da so raznašali falotarije, da ne bo nikoli več podpisan ukaz, na katerem bi bil kot minister Radić in da to posebno dobro in nezmotljivo vé sam g. Korošec, smatram za potrebno o tem napisati nekoliko besed, da bo tudi slovenski kmet lahko uvidel, kako nevaren in škodljiv nam je tak velikosrbski šlager, če mu nasledemo zlasti Slovenci.

Kdo in kaj pa je Radić? In kdo so tisti, ki trdijo, da se z njim ne more delati?

Med vsemi našimi živečimi politiki je g. Stjepan Radić gotovo na prvem mestu. In gotovo je tudi, da mu vsi tisti, ki trdijo, da se z njim ne more delati, ne sežejo niti do gležnjev z gg. Korošcem in Vukičevićem vred. Nad dvanajst let organizira in politično, pa tudi kulturno, gospodarsko in socialno vzgaja hrvatskega seljaka. Pozna vsako selo in vse boljše kmetske politične delavce v njem. Vedno je iskal človečanskih kmetskih pravic, služil zvesto svojim načelom, program in idealom kmetskega hrvatskega naroda nesebično in požrtvovalno, prejemal za to zasmehovanje in zaničevanje, trpel preganjanje in poniževanje ter sedel dolga leta v ječi, dasi bi mogel udobno živeti. V najtežjih časih ni

klonil, nego visoko držal zastavo v borbi za pravice vasi in kmeter za popolno enakopravnost med Hrvati in Slovenci na eni ter Srbi ali bolje Srbijanci na drugi strani. Od prirode bogato obdarovan z vsemi lastnostmi, ki jih mora imeti politik, če hoče uspeha. Genijalen v zamisli, izredno marljiv in neutrudljiv, izredno simpatičen kot govornik in zbog svoje velike načitanosti vedno originalen, nov, svež; oborožen z občudovanja vredno energijo, ki se mu je zlasti v trpljenju za dobro stvar vselej pomnožila, v načelih dosleden, neizpros in nepopustljiv, v taktiki okreten, elastičen kot jegulja, a kot človek dober in pošten kot dete, vselej in povsod nesebičen in samo blagru naroda služeč mož, v najtežjih momentih vedno optimističen z veliko vero v zmago poštene in pravične kmečke misli; z vso dušo vdan svojemu hrvatskemu seljaku, a enako skrben in dober vsem zatiranim in preganjanim. Neomajno stoječ na stališču, da mora politika in vsi njeni položaji in organi služiti le narodu in njegovemu blagru, a ne posameznikom ali gotovim kastam, je postal pravi trn v peti vsem tistim profesionalnim politikom, ki so se s pomočjo ugodne situacije, dobrih zvez, zlorabe uradne oblasti ali česarkoli dokopali do visokih mest in ki jih sedaj eksploatirajo na svojo korist ali na korist ožje kaste in cincarske porodice ali morda na korist samo ene pokrajine. Dobro ve, da more biti v državi red in blagostanje le, če vladata ustavnost in zakonitost in če se spoštuje parlamentarizem, to je: da ljudstvo samo odloča, vodi in upravlja državo in da se ničesar ne zgodi proti njegovi volji in njemu na škodo. Prepričan je, da moremo ohraniti civilizacijo, državljansko svobodo in dosedanje kulturno stopnjo ter tako zadržati jamstvo za napredek v pravo evropsko kulturno edinico le, če porušimo stare politične metode, delanje »volitev«, diktature od spodaj, vladina nasilja in kar je še sličnih pripomočkov »vladanja« zoper narodovo voljo. Ubiti treba pred vsem korupcijo, ki je vir vse gnilobe in nemorale v javnem življenju ter uspostaviti popolno enakopravnost med Slovenci in Hrvati ter Srbi ali še bolje: Srbijanci. Ne, da bi eni plačevali in garali, a drugi »vladali«. Eni bili gospodarji, a drugi državljani drugega reda.

Zato je St. Radić danes naš najmočnejši politik, nosilec najmočnejše politične linije, edini, ki zna postavljati zahteve.

Ti pa, ki trdijo, da se z Radićem ne more, so v prvi vrsti velikosrbski cincarski politiki iz Beograda, to je tisti, o katerih je trdil za časa poslednje volilne borbe Srbijane g. prof. Velibor Jonić, da mislijo, da so vzeli državo v zakup. Tem ljudem je na poti politika Stjepana Radića in ti bi storili vse, da ga odstranijo, ker se ga boje. Ker je teh ljudi politika škodljiva tudi nam kot kmetom in tudi kot Slovincem v splošnem, je s tem doprinešen dokaz, da je Radićeva politika tudi za nas dobra in koristna. In ti ljudje poskušajo vse, da se ga iznebe, toda hrvatski narod ni tako neumen, da bi več verjel cincarski gospodi, nego svojemu voditelju in je zato dal Radiću pri volitvah 61 hrvatskih mandatorov. In zdaj prideta gg. Korošec in Hohnjec in skušata prepričati sebe in javnost, da se »z Radićem nikakor ne more« in da treba počakati, da ga hrvatski narod odstavi, ta čas pa udano, verno in potrpežljivo služiti velikosrbsko cincarsko gospodo.

Če se z Radićem res ne more, s kom pa se potem more? Z g. Korošcem? Seveda in še prav lahko

po vrhu! Videli smo to v trinajsetdnevni vladi letošnjega predpusta in vidimo zopet zdaj. No, in še lažje nego z g. Korošcem se more z g. Grgo Andjelinovićem ali g. Ribarom in še lažje nego s temi bi se moglo z g. Gjivo Supilom ali Drinkovićem ali našim Nikom Županićem. Saj bi se tudi lažje napravil sporazum z g. Kušarjem ali g. Roškarjem nego z menoj ali kaj, ko jim pa narod ne zaupa mandatorov!

Da, z Radićem se ne more in sicer zato ne, ker tisti, ki drže moč nad nami, nočejo odnehati in Radić ne popušča. In gg. Korošec in Hohnjec podpirata tiste na škodo Slovenije in Slovencev proti svojemu boljšemu prepričanju, zoper katere sta se sedem let sama borila.

Trditev, da se z Radićem ne more, je najuspešnejše srbijansko geslo zoper prečane, je zlasti na škodo Hrvatov in Slovencev v trenutku, če se dobi v Sloveniji ali Hrvatskem človek, ki porodici to verjame in celo ponavlja.

Zato, tovariši, razkrinkujte povsod te laži-apostole, če nočete biti vekomaj hlapci velikosrbskih politikov. Da se z Radićem ne more, znači po drugi strani, da se s cincarskimi bankirji in framazoni mora!
Ivan Pucelj.

Dva tabora.

Vlada od zgoraj. — Demokratski blok.

Letošnje leto moremo imenovati v političnem razvoju naše države naravnost zgodovinsko. Politična izprememba, ki se je tekem tega leta izvršila v Beogradu skoraj neopaženo, je tako velika in važna, da utegne roditi v doglednem času silno važne posledice.

V čem obstoji ta izprememba? Na kratko povedano: V tem, da smo dobili vlado, ki je ni postavil parlament in ki je ni postavila ljudska volja, kakor bi se to moralo goditi in kakor bi to moralo biti v parlamentarni in ustavni državi, ampak so jo postavili izvenparlamentarni faktorji.

Vse to se je zgodilo tako mirno in tiho, da je ostal ta velevažni politični dogodek skoro neopažen. V vsaki drugi državi, ki nekaj drži na svoj parlamentarizem, bi govorili o državnem udaru, toda pri nas smo pač tako zaverovani v male strankarske praske in prepirke, da večina naroda tega dejanja niti opazila ni. Tisti pa, ki so to opazili, proti temu činu niso protesti-

rali, bodisi da se niso upali, ali pa niso hoteli.

Kriza našega parlamentarizma.

Resnica je sicer, da naši parlamentari, kar smo jih imeli, niso bili na višku svoje naloge. V beogradskem parlamentu je prevladovalo strankarstvo in korupcija. To so bile res hude neprilike, ampak niso bile neozdravljive in nepopravljive. Zaradi teh napak in parlamentarnih bolezni še ni bilo treba parlamenta kot takega dejansko spraviti ob vso moč in veljavo. Nikjer na svetu ni navada, da bi ubili bolnika, ker je bolan, ampak ga povsod zdravijo. Če umrje, naj umrje naravne smrti. Pri nas pa bolnega parlamenta niso zdravili, ampak odvzeli so mu celo glavno zdravilo, to je: nepopačeno ljudsko voljo.

Volitve, ki niso volitve.

V stari Avstriji smo imeli slavnozane »gališke« volitve. Na ogr-

skem smo imeli »ogrške« volitve. Nad obema se je zgražal ves civilizirani svet.

Pri nas pa imamo »macedonske volitve«. Vsi vemo, kaj je to. Radić ni smel v Macedoniji niti svojih škrinjic postaviti. Njegovi ljudje, ki so šli v Macedonijo na agitacijo, so prišli nazaj s krvavimi glavami. Ko je bil Pavle Radić, bivši minister, sprejet od kralja v avdijenci, se mu je še poznala rana na čelu, ki jo je bil dobil v Macedoniji na agitaciji. Na ta način je dobila tista vlada, ki je ni postavil parlament, ki pa je vodila volitve s svojim aparatom, »večino«. Ta večina je umetno narejena in ni nikakor pravi izraz ljudske volje.

Kdo je postavil to vlado?

Vlada, ki jo vodi g. Velja Vukičević, ni izraz parlamentarnih sil, kakor bi to moralo biti v ustavnih in parlamentarnih državi.

Gospod Vukičević ni prišel na svoje mesto kot zastopnik in zapupnik obstoječe parlamentarne večine, ampak je bil imenovan na svoje mesto, da si tako večino naredi od zgoraj, ne pa s pridobivanjem zaupanja ljudstva. Kakor hitro pa predsednik vlade ni nosilec parlamentarne večine, takrat govorimo o državnem udaru. Ta se je pri nas izvršil. Ne vlada danes namreč pri nas parlament, ampak oni, ki so ta parlament oziroma njegovo večino umetno ustvarili z znanimi macedonskimi volilnimi metodami. Zato tudi sedanja vlada ni vlada parlamenta, ni vlada ljudstva in ni izraz prave in nepotvorjene ljudske volje, ampak je vlada od zgoraj, ki si je svoje poslance sama ustvarila z volilnimi nasilji in s potvarjanjem ljudske prave volje.

Vlada lahko govori, kar hoče, in lahko zatrjuje leto in dan, da volilnega nasilja ni bilo, vendar ostane resnica o »macedonskih volitvah« nepobitna. V verifikacijskem odboru je dokazov na stotine, da je sedanja vladna večina umetno narejena, da je narejena od zgoraj, in da zato ni pravi izraz ljudske volje. Če pa v parlamentarni državi zavlada druga volja kakor ljudska, tam je parlamentarizem v resnici ubit in vlada absolutizem. Poslanci, ki jih ni pripeljala v parlament prava ljudska volja, tvorijo le navidezen parlament, ker odločilne besede nimajo oni, ampak tisti, po čegar milosti so prišli v parlament.

Uničena demokracija.

Ponos vsake moderne države je, da je demokracija. To se pravi, da se ljudstvo samo vlada po svojih svobodno izvoljenih zastopnikih, brez vsakega pritiska od zgoraj ali od spodaj. Kakor hitro pa se to ne zgodi, kakor hitro se pojavi volilno nasilje in kakor hitro se pojavi na čelu državne uprave vlada, ki je ni postavil parlament, tam je demokracija princip zavrnjen in demokracija ubita in uničena. Ta slučaj pa je sedaj pri nas.

Predsednika vlade ni postavil na njegovo mesto svobodno izvoljeni parlament. Ministra vnanjih zadev ni postavil svobodno izvoljeni par-

lament. Ministra financ ni postavil svobodno izvoljeni parlament. Ministra vojne ni postavil svobodno izvoljeni parlament in ministra za promet tudi ne. To se pravi z drugimi besedami, da pri nas ne velja več načelo demokracije, da vlado in ministre postavlja svobodno izvoljeni parlament po svoji volji. Demokracije v praksi pri nas ni več, ostal je od nje samo še prazen videz.

Odpor demokracije.

Proti temu stanju pa se je še pred sestankom novoizvoljenega parlamenta pojavil močan odpor v vrstah onih, katerim demokracija in parlamentarizem ni prazna beseda, ampak prava življenska potreba.

Iz odpora proti absolutizmu se je rodila misel, da se morajo združiti vsi demokratični misleči elementi, da uveljavijo zopet demokracijo in parlamentarizem proti samovolji in proti absolutizmu.

Na tej podlagi so se začela pogajanja med samostojnimi demokrati, Demokrasko zajednico (Davidović) in Narodno kmečko stranko (Radić). Pogajanja se vrše v tem pravcu, da se osnuje močan demokrat-

ski blok proti reakciji in proti absolutizmu.

To je smisel demokratskega bloka. To ni boj za premoč te ali one stranke, ampak je boj med dvema taboroma: Na eni strani stoje oni, ki jim je dobrodošel tudi absolutizem, samo da morejo vladati nad drugimi, na drugi strani pa stoje tisti, ki jim je za demokracijo in za resničen parlament, ki ga ustvarja svobodno izražena ljudska volja. V tem pravcu se bo razvijala naša notranja politika.

Žalostno je, da se je na stran absolutizma postavila tudi Slovenska ljudska stranka. Žalostno zato, ker bo politična morala Slovencev z uvedbo absolutizma v Beogradu dobila silen udarec, ki ga ne bo mogoče zlahka popraviti.

Kar pa je zavednih in demokratično mislečih Slovencev, bodo trenotne dobrote, ki jih bo absolutizem morebiti dal Slovincem, odklonili, dobro vedo, da je absolutistična vlada že sama po sebi silna nevarnost. Kajti če se bo absolutizem v naši državi utrdil, potem Slovenci ne bomo imeli več zlepa mesta, kjer bi lahko svobodno zastopali svoje pravice in svobodno branili svoje interese. P.

Dr. Krek pa klerikalci in liberalci.

Pretekle dni je minulo 10 let, odkar je umrl dr. Janez Ev. Krek. To priliko so porabili klerikalci, da počaste njegov spomin. Način, kako so to storili, nam daje povod, da napišemo sledeče:

Dr. Krek je bil eden pglavitnih organizatorjev SLS. Oplodil je to stranko z novimi socijalnimi gospodarskimi idejami. Mož je pazno motril svet in njegovo gibanje. Zlasti tudi socijalno gibanje industrijskega delavstva, ki je priznalo marksistično dobrino za svojo. Dr. Krek se je pri svojem socijalnem organizacijskem delu med ljudstvom in v svojih spisih vedno strogo držal znanih okrožnic papeža Leona XIII. V okviru teh idej je sprva osnoval lastno krščansko socijalno stranko. Bila je majhna in brez upliva. Zato jo je pozneje pridružil brez vsakih formalnih ceremonij tedanji »Katoliški narodni stranki« in to preosnoval v SLS. V vsem svojem dejanju je bil dr. Krek krščanski socijalist, kot takšen izrazit klerikalec, ki je svojim političnim nasprotnikom, liberalcem in socijalistom, odkrito povedal, da je na slovenski zemlji še dovolj prostora za njihove grobove. Naši klerikalci so proslavili spomin dr. Kreka kot svojega strankarja, kot svojega ideologa, kot soustvaritelja in organizatorja SLS. Imeli so prav in bili upravičeni to storiti. Nadalje so ga slavili tudi kot vzglednega duhovnika in so v tem oziru svoje politične nasprotnike kar izzivali. Zakaj ne bi priznali mi, ki nismo klerikalni farizeji, da je bil dr. Krek človek v vseh ozi-rih, torej tudi v tem, da je bil pod kožo krvav, kakor smo pač vsi. Zaradi tega pa v naših očeh nič ne izgublja.

Tako so slavili te dni dr. Kreka naši klerikalci po Sloveniji in na Hrvaškem. V Srbiji so o klerikalec dr. Kreku molčali kot ribe, zato pa so ga tam predstavljali kot velikega jugoslovenskega patriota, kateriga vse življensko delo da je šlo za tem, da se državno ujedinijo Slovenci, Hrvati in Srbi.

Kaj pa je na tem resnice? Dr. Krek je res delal in agitiral za to, da se reši »jugoslovansko vprašanje«, toda v avstrijskem smislu. Dva izhoda sta bila mogoča. Ali reši jugoslovansko vprašanje Avstrija ali pa ga reši Srbija. Dr. Krek je bil odločno avstrijsko orientiran. S tem v zvezi je napisal tudi svojo nemško knjigo (Slovenen und Kroaten). Veroval je v pamet južne Nemčije in v srečo Avstrije. Še januarja 1. 1917., tri mesece pred majske deklaracije, je rekel, da bi srbska rešitev jugoslovanskega vprašanja ne bila dobra za naše ljudstvo. »Pod Karadjordjeviće in srbski militarizem, ki je hujši od pruskega — ne moremo!« To so njegove besede. Ko je par mesecev na to jasno uvidel, da dirja avstrijski konj naravnost v prepad in da je katastrofa neizbežna, je šele predsedal na »jugoslovanskega« konja.

S tem činom pa ni bilo dosežene še nič in imel je še hudo delo pred seboj: doseči uspeh v ljubljanski škofiji! Dosegel ga je s težavo in tako rešil SLS popolnega propada. Da ni bilo dr. Kreka, bi SLS danes ne bilo več, propadla bi tako temeljito, kakor so propadli n. pr. hrvaški frankoveci! S pravico ga torej časte klerikalci.

Ta 10-letnica dr. Krekove smrti pa je bila zanimiva tudi zaradi stališča, ki so ga zavzeli naši liberalci: »Jutro« se je razkačilo na vse

mile viže nad klerikalci, ki so po svoje počastili dr. Kreka. Pri tej priliki se je razgalila stara natura našega predvojnega »naprednjakarstva«. »Jutro« pravi, da klerikalca dr. Kreka ni več, ono pozna samo še jugoslovenskega naciona-lista dr. Kreka, ki je na stara leta šele pokazal svojo nprav kot pravi jugoslovenski nacionalist. Kako hitro so liberalci pozabili na Krekove batine in na tistega, »ki naj pogine za plotom kot stekel pes«! Čemu ne bi klerikalcem priznali, da je bil dr. Krek njihov, duhovni oče slovenskega klerikalizma in njegov rešitelj, ko si je hotel razbiti svojo glavo v prepadu?...

Res, v dr. Kreku ste se borili dve duši. Druga, svobodoljubna in hrepeneča preko ograje duhovnega konservatizma, pa se v njem ni mogla nikoli uveljaviti v javnosti. Proti koncu svojega življenja je včasih na štiri oči izbruhnil. Tedaj je zavrgel vse, kar je bil ustvaril v svojem življenju kot klerikalec! »Šušteršič nima čistih rok! Tudi nekateri drugi naši veljaki ne!« — »Bogvé, ali bodo moji fanti, tile mladi doktorji, kaj boljši, ko se poženijo?« — »Stranka, ki temelji na hegemoniji enega samega stanu, kot je SLS, nima bodočnosti, ko nastopi resnična demokracija!« — »Storil sem največjo napako takrat, ko sem opustil svojo stranko in pomagal organizirati stranko, ki se ne dá držati zaradi svojih socijalnih nasprotij.« — »Kakor se bo razsula kapitalistična družba zaradi svoje notranje razdvojenosti, tako se bo tudi SLS.« — »Sedanji duševni pritisk v stranki moram razbiti, pa če tudi kolar vržem od sebe!«

To so izreki dr. Kreka. Takšnem se je pokazal, kadar je bil varen v zaupnem razgovoru. Bil je velik človek, blag, ljudomil, skratka sve-ča, ki je pogorela za druge — da rabimo zopet njegove besede. Pokesal se je na koncu svojega življenja, da je organiziral klerikalizem, da se je boril in delal za nekaj, »kar se ne dá držati.« Kljub temu, da je bil kot javni kulturni in socijalni delavec klerikalec, pa je bil mnogo mnogo boljše sorte kot so njegovi epigončki. Kot človek je bil izvrsten, toda z vsemi napakami, ki jih imajo uklenjeni duhovi. In on je bil uklenjen, produkt siromaščine in malega naroda, ki nima lastne socijalne in narodne ideje.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše pri domačem zavodu

Kmetski hranilni in posojilni dom v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1.

Obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 6%; na trimesečno odpoved po 8%; vloge v tekočem (žiro) računu po dogovoru.

Stanje vlog okroglo 15.000.000 Din.
Jamstvo nad 50 milijonov dinarjev.

Poravnajte naročnino!

Volitve v trgovsko zbornico.

V drugi polovici meseca oktobra se bodo vršile volitve v ljubljansko Zbornico za trgovino, obrt in industrijo.

Volile bodo tri skupine: a) industrijska, b) trgovska, c) obrtniška.

Za industrijsko skupino je dosežen medstrankarski sporazum. Zato bo volilna komisija proglasila sporazumniško kandidatno listo kot izvoljeno.

Drugače pa je z obrtno in s trgovsko skupino. Tu se bodo vršile volitve in sicer pismeno.

Na eni strani postavi svojo listo za obrtni odsek Zveza obrtnih zadrug in za trgovski odsek Zveza trgovskih gremijev. Na drugi strani pa vložijo v oba odseka tudi klerikalci svoje liste. Sklep predsedstva SKS je, da podpira in priporoča v volitev listi Zveze obrtnih zadrug in Zveze trgovskih gremijev.

V ta namen bo dobil vsak volilni upravičenec sledeče listine:

1. glasovnico,
2. izkaznico,
3. dve kuverti, eno manjšo in eno večjo.

Tiskane kandidatne listine dobe naši pristaši pri zaupnikih obrtnih zadrug in trgovskih gremijev. Poleg teh bodo imeli kandidatne liste tudi zaupniki naših krajevnih organizacij.

Bodite pazljivi na kandidatne liste, ker jih bodo klerikalci vsakemu volilcu poslali.

Volitev se vrši tako-le:

1. Vzemi v roke tiskano kandidatno listo.
2. Tiskano kandidatno listo prilepiti na glasovnico.
3. Glasovnico s prilepljeno kandidatno listo vtakni v manjšo kuvert, na kateri je napis: V to kuvert se sme vložiti samo glasovnica.

4. Malo kuvert, v kateri je že glasovnica, nato zapri.

5. Vse skupaj — malo kuvert z izkaznico in nalepljeno glasovnico vred — deni nato v veliko kuvert, na kateri je naslov volilnega odpora.

6. Velika kuverta z vsemi listinami vred se nato odpošlje rekomandirano na volilno komisijo.

Opazke: Glasovalne listine za obrtnike so rdeče.

Glasovalne listine za trgovce so plave.

Pazite na kandidatne liste!

Naši somišljeniki naj pazijo na to, da je nosilec klerikalne liste za obrt g. Ogrin, nosilec klerikalne liste za trgovino pa g. Jelačin.

Kandidatne liste torej, na katerih stoji tiskano na prvem mestu ime gg. Ogrina in Jelačina, so klerikalne. Take glasovnice naj naši somišljeniki vržejo proč.

Volilna komisija že razpošilja volilne listine. Do 20. oktobra morajo biti vse listine razposlane, tako da jih bo do konca tega tedna gotovo vsak dobil.

Oddane morajo biti vse listine tako, da pridejo do 30. oktobra t. l. do štirih popoldne v roke volilne komisije. Oddajte torej listine takoj, ko jih prejmete, po našem zgornjem navodilu!

Zaupniki, poberte glasovnice!

Volilne listine je dovoljeno tudi pobirati. Tu moramo opozoriti na to, da ja dobro pazite, komu izročite svoje listine! Kdor je v negotovosti, naj pošlje rajše vse skupaj na naše tajništvo: Ljubljana, Kolodvorska ulica šte. 7.

njo, da z dejanji pokaže, kako ji je pri srcu izobrazba in blagostanje slovenskega kmetkega naroda in to na ta način, da vse knjige, ki ležijo neuporabljane, daruje knjižnici Zveze društev kmetških fantov in deklet. Pa ne samo s knjigami, spominjajte se našega kulturnega dela tudi z denarnimi prispevki. Vsak dinar je dobrodošel in bodo zanj hvaležni darovalcem še pozni rodovi slovenskega naroda.

Knjige in druge prispevke je pošiljati na naslov: Zveza društev kmetških fantov in deklet v Ljubljani, Kolodvorska ul. 7. — Poštne stroške na izrecno željo povrnemo. Imena darovalcev bomo objavili od časa do časa v svojem glasilu »Grudi«.

Slovinci, z delom za narodovo prosveto dokažimo, da smo res kulturni!

Dopisi.

Iz revnih Haloz.

XXVIII.

»Slov. Gospodar« z dne 6. t. m. piše: »Zivahne agitatorje iščemo!« V vsakem kraju želimo imeti svoje agitatorje in agitatorice za naše časopise. Potemtakem v Sloveniji klerikalizma še ni dovolj! Klerikalci hočejo še več agitatorjev in agitatoric, še več zlorabe sv. vere, še več teme, zaslepljenosti in farijizma, še več — klerikalizma! Pripravlja se pri nas evropska Mehika, katera je vzor SLS.

Zivahne agitatorje in agitatorice iščemo... pokaži zavedni slovenski kmet hlapecem in podrepnikom klerikalizma odločno — vrata!

XXIX.

Cerkev vas kliče, piše hinavsko isti »Slov. gospodar«. Ali so gg. dr. Korošec, Vesenjok, Žebot, Kulovec, Škulj itd. mar — Cerkev, odnosno so zastopniki sv. Cerkve. In pred njimi naj poklekne slovenski narod v 20. stoletju na kolena? Ali je »Slovenski Gospodar« mogoče sveto pismo? Ali ima Cerkev mogoče svoj šotor v uredništvu »Slov. Gospodarja«? O ne, ne kliče vas Cerkev, temveč kličejo vas — mandati!

XXX.

Več let so klerikalci pisali, da so radikali »korupcionisti«, »plačkarji«, brezverci, framazoni itd. ter so preklinjali vsakogar, kdor bi se z njimi družil. In kaj se je zgodilo? Vstopili so sami med nje in s tem prokleli samega sebe in vse svoje svečane izjave, obljube in programe!

Danes pa piše isti »Slov. Gospodar« bahavo, da sta v državi samo dve fronti: na eni vse kar je proti radikalom in SLS. na drugi strani pa so radikali in SLS.

Da, da, zares sta dve fronti, korupcionistična in protikorupcionistična!

Dr. Korošec si je izbral — radikalno fronto!

XXXI.

Klerikalne protikorupcionistične gromovnike bi bilo koristno vprašati: Kaj postaneš, če si se pri-

družil korupcionistom? Kaj postane iz avtonomista, ako se pridruži centralistom?

XXXII.

Sicer je pa »Slov. Gospodar« zelo velik in zakrknjen grešnik. Čeravno ga pišejo večidel duhovniki, vendar ne najdeš v njem trohice — krščanske ljubezni do bližnjega. S svojo odurno pisavo se zaletava besno v tov. Prepeluha, kakor da bi bil on »oče slovenskega naroda« z dvajset zlatimi poslanci! Ni to le samo nekrščansko, temveč tudi — nepošteno. —

Ali je mar tov. Prepeluh preskrbel črnogorskim princem 42 milijonov tudi slovenskega davčnega denarja? Ali je tov. Prepeluh sklenil zloglasni blejski pakt? Ali razpolaga tov. Prepeluh, odnosno SLS. kmetška stranka z 20 mandati in sploh z vso politično močjo slov. naroda v zadnjih devetih letih? »Slov. Gospodar, stari grešnik, potrkaj se na prsa, reci mea maxima culpa, ne napadaj nekrščansko svojega bližnjega — temveč pometi pred svojim pragom in zapiši možato:

»Zlati poslanci, dvajset vas je in vas je škoda za naporno poslansko delo — odložite mandate!

XXXIII.

Revne in uboge Haloze...

Kje imate svojega zastopnika — poslanca? Spomladi mraz — pozeba, pozneje toča, poplave in izpad pridelkov. Septembra prazne obljube klerikalnih agitatorjev, ogromni davki. Oktobra ciganske tolpe, »ringelšpil«, decembra občinske volitve in glad.

Koncem leta: »Živijo naš zlati poslanec!«

* * *

Iz Slovenskih Gor. Uradni list št. 101 od 1. oktobra 1927 prinaša proračun za mariborsko oblast. V tem proračunu sem našel postavke, za katere se moramo tudi zanimati. Najprej bi rad znal — in to ne samo jaz, vsi kmetje, ki kaj mislijo, brez ozira na strankarsko prepričanje — kako je to mogoče, da je splošna oblastna uprava skoro tako draga, kot gradnje novih in popraviljanje starih mostov in cest, regulacijska dela itd. (vštevši plače in nagrade cestarjem) po celi mariborski oblasti s Prekmurjem in Medjimurjem vred. Izdatki za splošno oblastno upravo znašajo namreč 1.142.500 Din, izdatki za javna dela pa 1.789.000 Din. Potem bi rad znal, kakaj je služba oblastnih odbornikov, ker imajo po 4000 Din plače na mesec, predsednik pa še 1000 Din funkcijske doklade povrh. Nadalje bi tudi rad znal, čemu je za teh pet odbornikov predvidenih 50.000 Din za potnine in 18.000 Din za reprezentanco. — Mnenja sem, da bi teh par potov lahko opravili pri plači 4000 Din na mesec na svoje stroške, saj Amerika menda ne spada pod mariborsko oblast, da bi bilo treba toliko denarja za potnino. Na vse zadnje pa bi še tudi rad znal, kaj je »reprezentanca«, ki je tako draga! Pretežka reč to menda ni, ker bi gosp. oblastni predsednik dr. Leskovar pač ne mogel poleg te služ-

Slovenski javnosti.

Izrjuoč svoje kulturno poslanstvo med slovenskim kmetškim ljudstvom je sklenila Zveza društev kmetških fantov in deklet ustanoviti veliko centralno knjižnico, ki bo s posredovanjem posameznih društev kmetških fantov in deklet na razpolago najširšim narodnim plastem širom Slovenije.

Ta sklep je rezultat dolgih razprav, ki so se vršile v okvirju Zveze društev kmetških fantov in deklet o vprašanju, kako najprimerneje izvesti izobrazbo našega kmetškega ljudstva potom dobre knjige. Sistem malih vaških knjižnic se je izkazal za neprikladnega, ker imajo vse take knjižnice kljub primeroma velikim nabavnim stroškom le malo število navadno vedno istih knjig, medtem ko nudi centralna knjižnica, razdeljena na mnogo potujočih oddelkov, ki se sestavljajo po želji in potrebi za vsak posamezen okraj in za vsak posamezen slučaj vedno na novo in posebej, vsem krajem najbogatejšo, pri dobri organizaciji naravnost

neizčrpno izbiro ne samo izvirne slovenske, temveč tudi svetovne literature leposlovne kakor strokovne vsebine.

Pri organiziranju te knjižnice ne smemo pozabiti, da bo knjižnica služila istočasno celi Sloveniji, da bodo mnoge knjige zahtevane istočasno od več strani ter da bode zato potrebno imeti gotove knjige ne samo v enem, temveč v čimveč izvodih. Nabava take velike knjižnice stane sicer mnogo manj, kakor nabava recimo 1000 malih vaških knjižnic, ki bi imele samo po 200 ali 300 v glavnem enakih knjig, vendar pa stane tudi taka centralna knjižnica ogromnega denarja.

Ko ugotavljamo vsa ta dejstva, dobro vemo, da leži zelo mnogo prav dobrih knjig skoro v sleherni naši hiši po raznih policah in podstrešjih, kjer jih razjedajo prah, vlaga in mrčes, ne da bi jih kdo uporabljal in ne da bi komu koristile.

Zato se obračamo tem potom na slovensko javnost z vljudno proš-

be voditi svoje odvetniške pisarne, biti obenem župan mesta Maribor s plačo 5000 Din itd. Ravno tako je g. dr. Veble razen pri svoji odvetniški pisarni zaposlen tudi pri okrajnem zastopu kot gerent. Isto bi se dalo trditi tudi o ostalih odbornikih oblastne skupščine, katerih sta dva kaplana in tajnika SLS. Na konci pa bi še rad vprašal, če je ta proračun končno veljaven, odnosno če ga je mogoče še izpodbiti. Jaz se bojim, da ne, pač pa, da utegnemo dobiti še dva taka proračuna, torej, dokler nam bodo vladali ti gospodje, katere smo si sami izvolili. Zato pa moramo pripravljati obračun z njimi, ko jim poteče doba. Do tedaj se zberimo vsi kmetje skupaj, da bomo izbrali zastopstvo in odbor, ki bo znal gospodariti, kot zna gospodariti kmet na svojem gospodarstvu. — Kmet, ki se probuja.

Zagorje. Ker smatra vodstvo SLS Zagorje za gnezdo samostojnežev, je za zadnje volitve g. župnik Mlakar zbral vse svoje verne, jih organiziral kako naj preobdelajo posamezne volilce. Nekemu agitatorju je bilo obljubljeno dobro plačilo, ako bodo volitve uspeli. Rezultat volitev na piljštanski volišču pa je dokazal, da ni njegova beseda prav nič zalegla. Zato je dobil v plačilo samo »čujte in strmite«, stare ponošene spodnje hlače (gate). Torej še tistega ni prejel, kar je trdo zaslužil in kar mu je bilo obljubljeno. Ni hvaležnosti od klerikalne gospode.

Somišljenikom in pristašem SKS ptujskega okraja. Skušnje udeleževanja v političnem življenju so nam pokazale, da so poraza za porazom krive le pomanjkljivosti organizacij. Vsaka stranka, ki danes predstavlja moč v političnem življenju, ima za podlago močne organizacije. Vzemimo za primer: Klerikalna stranka ima pri nas najboljši organizacijski aparat v rokah, t. j. vse duhovništvo in mnogo denarnih zavodov, kakor drugih institucij, potem katerih lahko vplivajo na volilce. Demokrati imajo spet po večini ostale zavode denarne kakor druge, uradništvo, zlasti učiteljsvo po deželi, dalje dobro situirane trgovce, kateri gmotno podpirajo vsako agitacijo ob vsaki priliki. Poglejmo našo stranko. Naša stranka stoji tukaj s precej močno armado, a brez orožja. Dokazala nam je svetovna vojna, kako so operirali sovražniki z modernim orožjem proti nemodernim, torej slabejšim. S čim si pa priborimo to orožje? Prav lahko, ako se zavedamo pravih trenutkov in se podamo na delo v ugodnih prilikah. Spet nam je dana prilika, da si zamoremo osvojiti marsikatero postojanko, zavzeti marsikatero trdnjavo, ki je še do danes v klerikalnih rokah. To so občinski odbori. Prve instance državnega aparata. Torej če pomislimo, da se počne zidati od spodaj (s fundamentom), najvažnejše za nas. Tukaj je početi z delom in sicer z vztrajnim in neustrašljivim, da si na ta način zasiguramo že od spodaj bodočnost. To bo podlaga za naš pokret. Kadar bode v naši posesti večina občinskih odborov, tedaj lahko mislimo na nadaljno

ofenzivo in zasedbo mogočnih nam pripadajočih sedaj gosposkih trdnjav. S tem Vas pozivam, cenjeni zaupniki ptujskega okraja, da ob tej priliki ne zamudite ničesar in delate na zmago občinskih odborov pod praporom SKS. Vsa pojasnila Vam dajem vsak dan brezplačno in v vseh zadevah. Stalno me najdete v hotelu »Slon«, nasproti Narodnega doma v Ptujju. — V boj za zmago poštenja in pravice! — Konrad Brus.

Obrtnikom in trgovcem pristašem SKS.

Predsedstvo Slovenske kmetijske stranke je sklenilo na svoji seji dne 10. t. m., da bo podpirala in priporočala za volitve v Zbornico za trgovino in obrt

kandidatno listo »Zveze obrtnih zadrug« in »Zveze trgovskih gremijev«.

Predsedstvo poziva vse obrtnike in trgovce, pristaše SKS, da z vso vnemo delajo za popolno zmago stanovskih list.

PRESEDSTVO.

Turjak. — 23. oktobra imamo v naši občini občinske volitve. Gospodom, ki hočejo še zanaprej imeti za župana g. Karola Štruklja iz Rašice, ki je bil doslej šest let na tem mestu, delajo te volitve hude preglavice. Dosedanji župan je bil namreč res hud priganjač za to gospodo, ni bil pa po volji kmetom, ne delavcem in ne obrtnikom. Povsod se je zameril, ker je po mišljenju občanov nastopal preoblastno. Ali kaj je gospodom za zadovoljnost ljudstva, da je le njim po volji! Ljudstvo naj pa potrpi in slepo uboga. Mi pa to nečemo več. Vsi tisti, ki z dosedanjim županom nismo zadovoljni, smo vložili dve listi. Na eni je nosilec liste tov. Ahec, posestnik iz Turjaka, na drugi pa posestnik Zadnik Jože iz Rašice. Vsi pa smo na delu za zmago svojih list. In tisti gospodje, ki bi radi imeli tudi Posvetno oblast za komando v občini v svojih rokah, so silno hudi na nas. Rajžali so v Ljubljano in od tam sedaj prihajajo letaki, v katerih se napada Puclja, Pucljevce in oba nosilca list. Celó zmerjajo jih. Pa ne bo nič pomagalo! Tudi v Domoljubu se smeši na isti način. Pa celo laže, prav grdo laže, dasi je v katekizmu zapisano, da je laž velik greh. V »Domoljubu« je zlagano, da je »baje obljubljeno«, da bodo dali novemu županu tajnika in raznašalca. Tisti, ki je to zapisal, je bil v svesti si te lumparije, zato pravi, da je »baje« obljubljeno. Mi pa pravimo, da je to grda in ostudna laž, ki naj zbeiga nepoučene, da bi spet kuglice dali za Korlčka z Rašice. Pa ne bo nič iz tega! Mi hočemo red in nadzorstvo v občinskem gospodarstvu in bomo 23. oktobra tisto zapeli, ki smo se je v šoli učili:

»Tako se oglasi nas sto,
Korlček županil ne bo!«

Nasprotniki lažejo, da bomo takoj nastavili tajnika za drag denar. Tudi to je grda laž, kajti resnica je,

da vodstvo občinskih poslov po naši zmagi ne bo niti za paro dražje, ampak mnogo ceneje.

Metlika. »Jutrov« poročevalec, kateremu se imamo zahvaliti, da se belokranjska metropola sploh spominja v našem časopisju, pri naša od časa do časa iz našega kraja vesti, ki so v prvi vrsti naperjene proti naši stranki oziroma proti tov. Makarju. Na številčne napade prigodom državnoborskih in občinskih volitev nismo odgovarjali, niti smo se razburjali radi njih, ker smo dobro vedeli — in volitve so to dokazale — da vzdržuje to neumestno in le za njih škodljivo kampanjo samo par mladih nezadovoljnežev. V rovarstvu proti nam se posebno odlikuje tajnik tukajšnje Sam. demokratijske stranke, ki bi rad napravil politično karijero, in neka dva učitelja, ki se borita za nevem kaj. Če bi se pečala ta gospoda pri tem svojem žalostnem poslu s stvarnimi dejstvi, ne bi zamerili, toda ti posili-demokratje se vmešavajo v stvari, ki jih popolnoma nič ne brigajo. Zlasti napadajo v »Jutru« naše zaslužne moše, ki so tukaj od rojstva, ki so posestniki, davkoplačevalci in ki so si pridobili zaslug pri občinskem delu in ki se vedno borijo za svoje pravice in dobrobit Metlike. Kakšno vest mora imeti takšen človek, ki rovari in hujska, mesto da se drži svojega posla? Pritožuje se, da mu grozimo z premestitvijo in vprašuje, zakaj on ne bi smel kot svoboden državljan korteširati. Nimamo nobenih zvez, da mu izposlušemo premestitev, akoravno bi bila zelo umestna. Vi agitirajte in bodite prepričanja kakoršnega hočete, samo se ne vmešavajte v stvari, ki se Vas ne tičejo in pustite naše zaslužne občane na miru, sicer bomo uravnali naše korake povsem po Vašem merilu.

Občinske volitve v Metliki. Demokrati 9, klerikalci 2 in kmetijci 6 odbornikov. Demokrati so spravili vse na noge, agitirali so s posojilnico, poslužili so se terorja, dva učitelja sta stala pred magistratom in vsakemu volilcu sufilirala, katera skrinjica je prava. Pod svojim imenom si niso upali nastopati, ampak pod imenom »Meščanska stranka«, največ pa je uplaval posojilnica. Pri županskih volitvah so se cepili. Večina je bila za to, da se izvoli našega kandidata tov. Makarja, kateremu ne more nikdo oporekati sposobnosti za to mesto, a na drugi strani ima velike zasluge pri dosedanjem delu. S silo so pritiskali na 7 svojih odbornikov in na oba klerikalca, da so izvolili za župana g. Golija, medtem ko je g. Makar dobil 8 glasov. Žalostna večina 9 : 8! Razven tega imamo še mi 2 svetovalca. S pomočjo klerikalcev izvoljenemu županu ne zavidamo, niti demokratijski stranki. Mi smo z izidom jako zadovoljni in ponosni, da so nas volili tudi demokrati. Boljša je močna opozicija, kakor pa slaba večina, ki je odvisna popolnoma od nas.

Podzemelj v Beli Krajini. Naš dični Podzemelj pripravlja svatovsko obleko, vence in trakove za

nedeljo 23. t. m., ko stopi pred javnost z velikim slavjem. Ta dan se namreč proslavlja sedemdesetletnica naše osnovne šole. Podzemeljčani, ki nam je prosveta in šolstvo zelo na srcu, hočemo pokazati ta dan, da znamo ceniti pomen in vlogo šole, naše ljudske univerze in delo učiteljstva, ki nam na tej šoli oblikuje naše najmlajše in jih usposablja, da postanejo vredni nasledniki svojih dedov in očetov. Ta dan nas obiščejo naši stari, dobri nekdanji vzgojitelji, ki so pri nas orali ledino v tistih lepih časih, ko pri nas še ni bilo ponosne petrazrednice. Povabljeni so tudi prejšnji gg. župniki, zastopniki oblasti in korporacij, da s to proslavo kronajo svoje sedemdesetletno delo. Program, ki ga izvaja pripravljalni odbor, bo obsegal sprejem, svečano službo božjo, banket, popoldne akademijo na šolskem odru in končno prijateljsko zabavo. Želimo mu, da bi prirediteljev kar najlepše uspela. Mi vsi občani ga bomo po svojih močeh podprli, ker vemo, da »ljudje postanejo ljudje, če jih šola vzgoji v ljudi, ki so v duhu modri, v srečo pobožni in spoštujejo stare šege«.

Nova Oselica. Pri nas imamo bolj slabe novice. Imeli smo župnega upravitelja, pa je šel od nas v drugo faro, a sedaj nimamo nobenega. Povedali so nam, da bi morali obnoviti še pred vojno odkupljeno biro, ker da drugače se tukaj ne more pošteno preživljati. Proti temu se pa več kmetov upira, ker tukaj jih je še samo deset, drugi so mali posestniki oziroma kajzarji. Pred vojno je štela fara 900 duš, a sedaj jih je še 500, ker so Italijani vzeli skoro polovico fare. Mi smo tega mnenja, da mi nismo tega krivi, da se je fara tako razdejala, da sedaj nima župnik dohodkov, ker se je državna meja tako napačno naredila. Tega je kriva državna uprava, katera naj bi pa tudi po vsej pravici prispevala k dohodkom tukajšnjemu župniku. Da bi pa tukajšnji farani hodili dve uri in še več daleč v sosednjo faro k sv. maši, zlasti v zimskem času čez tako hribovje, to je pa nemogoče.

Stara Loka. Občinske volitve v naši občini se vrše 6. novembra t. l. Naša krajevna organizacija je napravila kompromis z delavsko skupino in SDS in smo tudi skupni listi dali ime »Združena gospodarska kmetijsko-delavska lista«. Pri sestavi smo pazili na to, da so zastopani pravično vsi kmetijski poklici od kmeta in obrtnika do delavca, da je tako sestavljena lista resničen izraz gospodarskega in socialnega stanja naše občine in prava zastopnica občanov v občinskem zastopu. Na naši skupni listi so ugledni možje, dobri gospodarji in sposobni delavci v občinski upravi. Nosilec je ugledni gostilničar in trgovec Anton Hafner s Trate, kateremu slede odlični kandidati iz Žabnice in Godešiča. Lista ima drugo (2) skrinjico.

Velika izbira raznega perila, modnih bluz, nogavic, kravati itd. se dobi po nizkih cenah pri I.G.N. ŽARGI, Ljubljana.

Novice in razno.

Vsem zaupnikom ptujskega okraja! V nedeljo dne 23. oktobra t. l. se vrši važen zaupni sestanek SKS z začetkom ob 9. uri dopoldne v prostorih gostilne Slon, nasproti Narodnega doma v Ptuj. Na dnevnem redu je tudi točka o občinskih volitvah, torej važno za vsakogar, ki pojmuje pomen občinskih volitev. Vabljeni so vsi zaupniki SKS iz ptujskega okraja. Udeležba obvezna. — Anton Kupčič s. r., tač. predsednik; Vincenc Simončič s. r., tač. tajnik okrajnega odbora.

***

Ljubljanska oblastna skupščina. Ljubljanska oblastna skupščina se sestane k zadnjemu letošnjemu zasedanju sredi novembra. Razpravljala bo pred vsem o raznih tekočih gospodarskih zadevah, o poslovanju Kranjske hranilnice kot oblastnega denarnega zavoda in končno o proračunu za leto 1928.

Sprejemanje uslužbencev v finančni kontroli ustavljeno. V interesu varčevanja je finančno ministrstvo sklenilo, da se odslej za gotovo dobo v finančni kontroli ne bodo sprejemali novi uslužbenci. Eventualne prošnje se ne bodo upoštevale.

Nova skupina srbskih kmetov je prispela pretekli teden v Slovenijo, da si ogleda naše kmetijstvo in njegove ustanove. V tej skupini je velik del kmetov iz Makedonije.

Dvor pri Polhovem gradu. Dne 6. novembra t. l. odkrijemo spominsko ploščo za padle vojake v svetovni vojni. Ob 10. uri se bo vršila z govorom slovesna sv. maša v cerkvi sv. Nikolaja, katero bo daroval vojni kurat, g. Bonač iz Ljubljane.

Znižanje voznih cen na potniških in brzih vlakih. Nove tarife za potniške in brzovlake so že odobrene od ministra za promet in stopijo v veljavo z 1. januarjem 1928. Tarife so nižje kot so bile dosedaj.

Koliko plača naša država na leto najemnine. Naša država plačuje za svoje v tujih hišah nastanjene urade vsega skupaj 86.5 milijonov dinarjev najemnine. Največ najemnin plača finančno ministrstvo in sicer 16.520.465, nato sledi prometno ministrstvo s 14.991.420 ter prosvetno ministrstvo, namreč 369.000 dinarjev. Pametno bi bilo, da bi država za te denarje gradila svoje hiše.

Dvojni uboj v Radovici pri Metliki. Preteklo nedeljo zvečer je v vasi Radovica poldrugo uro oddaljeno od Metlike smrtno nevarno zabodel z nožem 18-letni Stanko Bajuk bivšega župana v Radovici Josipa Petriča in njegovega sina Josipa. Do tega je prišlo vsled pretepa med fanti, v katerega se je vmešaval tudi pokojni Petrič in jih s palico naganjal. Nastal je splošen pretep, med katerim je pritekkel na pomoč svojemu očetu njegov sin. Toda oba je oklal z nožem zgoraj imenovani Bajuk. Oče je bil na mestu mrtev, a sin je umrl med vožnjo v bolnico. Bajuka so orožniki aretirali.

Dva nova semnja. Oblasti so dovolile vasi Velikemu Gabru, ista občina, srez Litija, dva nova živinska in kramarska semnja, in sicer 30. oktobra in 30. aprila vsakega leta. Sejma sta za govedo, konje, drobnico, prašiče in vsakovrstno kramarsko blago. Sejmi v Velikem Gabru so splošno znani kot najboljši v Sloveniji.

Utonil je v Savi pri Kranju v nedeljo 9. okt. 16-letni Milan Jakše. Več mladih fantov je igralo nogomet. Pri tem je odskočila žoga v vodo, in Jakše jo je hotel rešiti. Toda zabredel je pregloboko v valove, ki so ga potegnili s seboj.

Uboj v silobranu. V Vapčji vasi pri Semiču se je odigral v soboto 8. oktobra žalosten slučaj med kmetskimi fanti. Fantje iz Vapče vasi in Kota so se med seboj hudo sovražili. Tako je šel 25-letni Josip Movru okrog polnoči v Kot. Po cesti se je vračalo šest domačih fantov. Ko jih je Movru zagledal, se je skrtil in počakal, da so šli mimo. Nato je planil z dolgim kolom za njim in ko je dohitel enega izmed bežečih fantov, sta počila dva strela in Movru se je zgrudil mrtev na tla.

Blaznež skočil iz vlaka. V torek dne 11. okt. so peljali v spremstvu čuvarjev več umobolnih v Ljubljano, da jih oddajo na Studence v blaznico. Ko je vlak že s polno paro dirvel od litijske postaje proti Ljubljani, je šel najnevarnejši bolnik na stranišče, se povzpел na okno in se pognal iz vagona. Padel je pod kolesa, ki so mu odrezala glavo in strašno razmesarila truplo. Bil je na mestu mrtev.

Šumarski kongres. V Beogradu se je vršil od 16. do 18. oktobra kongres šumarskega združenja, katerega so se udeležili tudi zastopniki Češke in Poljske.

Sestanek gorenjskega živinorejskega okrožja se vrši dne 8. novembra t. l. ob 9. dopoldne v Kranju v dvorani Ljudskega doma. Čeravno je zborovanje namenjeno predvsem zastopnikom živinorejskih zadrug in okrajnim živinorejskim odborom, bi bilo zelo poučno in priporočljivo, da bi se tudi živinorejci v čim večjem številu udeležili tega zborovanja.

TEDENSKI KOLEDAR.

23. oktobra, nedelja: Ivan Kap.
24. oktobra, ponedeljek: Rafael.
25. oktobra, torek: Krizost.
26. oktobra, sreda: Amand.
27. oktobra, četrtek: Frumencij.
28. oktobra, petek: Simon in J.
29. oktobra, sobota: Narcis.

SEJMI.

24. oktobra: Videm, Velenje, Dol. Logatec, Rakitna.
25. oktobra: Lemberg, Novo mesto.
26. oktobra: Videm, Mursko Središče.
27. oktobra: Vesela gora, Št. Jur ob j. ž., Bistrica, Stras, Gornjigrad, Dol. Lendava, Lož, Mokronog, Radovljica, Skaručna, Žužemberk, Češnjice.

VREDNOST DENARJA.

Za 1 dolar	56.65 Din
Za 1 liro	3.09 Din
Za 1 avstrijski šiling	8.— Din
Za 1 češko krono	168. Din
Za 1 francoski frank	2.22 Din
Za 1 zlato marko	13.53 Din
Za 1 švicarski frank	10.94 Din

Pletarska šola za otroke. V Beogradu so otvorili pletarsko šolo za zanemarjeno decu in sploh za otroke, ki so zapustili šolo in ne posejajo drugih učnih tečajev.

Osebnih vlak Subotica — Beograd je povozil preteklo soboto pri postaji Indija neko žensko in jo popolnoma razmesaril. Obleke na nje ni ostalo nobene. Kdo je bila nesrečnica, niso mogli ugotoviti.

Težka železniška nesreča. — Finančni tajnik dr. Mlinarič iz Varaždina je med vožnjo na železnici hotel prestopiti iz enega vagona v drugega, a je pri tem padel pod vlak tako nesrečno, da so mu kolesa odrezala glavo.

PODLISTEK.

Anton Stražar:

Doživljaji mežnarjevega sina.

(Konec.)

Ko je prebrisani Jurca zvedel, da jih v kratkem odpelje ladja, se je zmužnil od svojih potrhih tovarišev in jo hitro ubral ob morskem obrežju. Ker je bil že popred večkrat v Trstu, mu je bilo vse dobro znano. V bližini je našel velik kanal in se skrtil vanj.

Nič se ni zmenil, čeprav ni lepo dišalo v tem skrivališču. Mislil si je: Boljše je malo potrpeti in kmalu videti svojo Tončko, kot pa odriniti v nepoznano tujino in negotovo bodočnost.

Ko je bila ladja že daleč na morju, je zlezal iz svojega skrivališča. Vlegel se je na bližnjo klop, si del harmonike pod glavo in navidezno dremal.

Ni bil dolgo na tej klopi, kar vidi prihajati policaja proti sebi.

Jurca je navidezno prav trdo spal in smrčal.

Precej časa je porabil policaj, preden ga je vzdramil.

»Hej, hej, ti prijatelj, kaj pa tukaj delaš? Ladja s tvojimi tovariši se je že odpeljala!«

Jurca skoči pokonci in skoraj kričaje odgovori:

»Za božjo voljo, kaj pa pravite, gospod?«

»Da je ladja že odplula, a ti si še tukaj!«

»Kaj naj pa sedaj storim?«

»Ti prav nič! A jaz te odpeljem na policijo!«

Odšla sta.

Cele tri dni so Jurco tirali sem in tja in ga zasliševali. Vedno je enako govoril in venomer je prosil:

»Lepo vas prosim, pošljite me za mojimi ljudmi! Oh, jaz nesrečnej, zakaj sem se tako napil in obležal na klopi ob morju in zaspal.«

Koncem vseh koncev so sklenili ti gospodje, da ga s spremstvom pošljejo na Dunaj. Kaj bodo tam storili, to je skrbelo Jurco...

Tudi tamkaj se je Jurca dobro držal, čeprav so ga celih 10 dni mučili in prerivali. Končno so ga odgonskim potom poslali v kranjsko deželo.

Kako se je prestrašila nesrečna in žalostna Tončka, ko se je naen-

krat pojavil pod njenim oknom Jurca. Po dolgem času se mu je oglasila in ga kropila v svoji praznovernosti in strahu z blagoslovljeno vodo; kajti mislila je, da jo je prišel klicat Jurčev duh, a njegovo telo pa da počiva na dnu morja ali pa, da so ga snedli divjaki.

Precej časa je porabil Jurca, da jo je prepričal o svoji resnični navzočnosti.

To je bilo veselje za nesrečnega dekleta!

Radovedna Tončka ga je izpraševala in izpraševala, kako je ravnal, da se je tako hitro povrnil.

»Sedaj sem tukaj in dobro je. Več izveš pozneje!«

Srečna in zadovoljna Tončka ni več nadlegovala Jurca, kod je hodil in s kakimi zvijačami je prišel tako hitro nazaj. Ko se je prepričala, da ni samo duh Jurčev, ampak pravi njen fant, ga je vesela vprašala:

»No, kdaj se bova pa vzela? Oh, ti ne veš, koliko sem prejokala v tem času; prav nobeno noč nisem spala.«

Šaljivi Jurca je znova malo ponagajal Tončki:

»No, Tončka, ali niso bila to dobra zdravila za tebe in tvoje odlasjanje?«

»Nič ne rečem, da niso bila dobra — a tudi dosti grenka so bila!«

»Prav godčevska, kaj ne?«

»Oh, ti moj Jurček, ti! Ti si pameten, to vidim, nič več ti ne bom nagajala, kakor dosedaj, kaj ne da si mi odpustil?«

Tončka se je sklonila skozi okno, objela vsa vesela in srečna svojega fanta!

Svitalo se je že, ko se je poslovil Jurca od Tončke. Vse sta se domenila za oni veseli dan, ko se bo sta vzela.

Odhajajoč je Jurca zapel:

Sem ur'ce štela —
Mes'ce in dni.
* Sem »pral'ko« preklela,
K' tak dolgo te ni ...

Tončka je poslušala in mislila: kako je moj Jurca navihan.

***

Dolgo že ni bilo takega veselja v »Martinčkovi gostilni«, kakor na dan Jurčeve poroke.

Na sv. Katarine dan, patrona raholške podružnice, čeprav že pozno v jeseni, je bilo lepo solčno vreme. Še predno se je prikazalo lonce izza gor, so bili zbrani svatje pri prijazni domači cerkvi. Po sedmi uri je prišel brdski kaplan,

Jadrnica natovorjena s 4 vagoni moke, riža, pohišstva itd., se je te dni potopila med dalmatinskimi otoki na Jadranskem morju. Nesrečo je povzročila močna burja. Mornarji so se komaj rešili. Škoda je velika, ker ni bilo potopljeno blago zavarovano.

Nevarna otročja bolezen. — Po Ameriki se je letos zelo razširila otročja bolezen paraliza, ki je zahtevala že mnogo žrtev. Te dni so pripeljali tudi v mariborsko bolnico otroka z otrpnjeno hrbtenico. To je prvi slučaj te nevarne bolezni v Sloveniji.

Veliko tatvino državnega denarja je izvršil spreten tat v poštne vagonu v Zagrebu. Ko se je vlak ustavil na zagrebški postaji in je poštni čuvar za trenutek izstopil iz poštnega vagona, je med tem smuknil v vagon spreten lopov, pobral vrečo z 365.000 dinarjev in brez sledu izginil. Policija je več sumljivih ljudi aretirala, toda pravega storilca še ni prijela.

Prpičeva obravnava. V Zagrebu se bo vršila sodna obravnava proti zloglasnemu razbojniku Prpiču in njegovim pomagačem meseca januarja 1928 leta. Razprava bo trajala najmanj mesec dni. Proces bo razdeljen kar v dva dela: prvi del bo obsegal tatvine in razbojništva, drugi del pa roparske umore.

Zločin na sredi trga. V hrvaškem mestu Ogulin je v sredo 12. t. m. opoldan pekovski pomočnik Milković v prepiru sredi trga pri stojnici zabodel 20 cm dolg nož v srce svojemu pekovskemu tovarišu, ki se je na mestu zgrudil mrtev na tla. Zločinec se je sam javil policiji.

V Črni gori alkohol cenejši kot voda. Celi Črni gori primanjkuje vode. Cetinje je že deset dni brez vsake vode, tako, da je cenejši alkohol kakor voda. Vodo dovažajo 6 ur daleč iz reke Crnojevića.

Rodila četvorčke. Neka žena v Splitu je rodila štiri otroke, vse ženskega spola. Eden je takoj umrl, a ostali trije otroci so popolnoma zdravi.

Orjaško električno centralo so te dni izročili javnosti na Bavarskem. Centrala je zgrajena ob reki Izari. Ko so jez zaprli, je nastalo v dolini 70 kilometrov dolgo in nad kilometer široko jezero.

3 milijone vtihotapljenih priseljencev v Ameriki. Generalni priseljeniški komisar je izjavil, da bodo predlagale ameriške priseljeniške oblasti, da naj dovoli kongres kakim trem milijonom tujcev, ki so se od leta 1924 v Ameriko vtihotapili, v kolikor ni zoper nje drugih premislekov, bivanja v Ameriki. Na drugi strani naj se kontrola postroji, kajti transportiranje vsakega nezaželjenega tujca v njegovo domovino stane 75 do 100 dolarjev.

Eksploatacija ruskih zlatih rudnikov. Svet komisarjev je podelil neki norveški družbi v pokrajini Burjaska eksploatacijo bogatih zlatih poljan.

Nevesta s pomanjkljivo obleko. Duhovniki na Poljskem so posebno strogi, da se uveljavi cerkvena postava, da žene ne smejo nositi prekratkih kril. Pri neki poroki v kraju Samterja nevesta ni imela samo izrezane in prekratke obleke, temveč je bila njena obleka tudi prozorna. Župnik je ni hotel poročiti ter ji je ukazal, naj gre domov in se dostojno obleče. Ker nove obleke ni mogla takoj dobiti, se je pogodila z župnikom. Oblekla je ministrantsko obleko in poroka je bila izvršena.

Linčanje v Tennessee. Ljudska množica v Tennesseeju v Ameriki je koncem septembra linčala nekega črnca, ki je bil obdolžen, da je napadel neko petdeset let staro žensko.

Livarna za umetnine v Beogradu. V Beogradu se je ustanovila livarna za umetnine. Strokovnjaki so prišli iz Zagreba. Livarna je doslej vlila že več kipov naših priznanih umetnikov.

Umetni človek. V Newyorku so te dni razkazovali umetno narejenega človeka, ki je tako natančno izdelan, da se odziva na klic, odpira vrata, prižiga luč, pometa itd. »Mehaničen človek« je vzbudil med ljudstvom velikansko zanimanje. Aparat goni električni stroj.

Ogromen štrajk v Nemčiji. V Srednji Nemčiji je izbruhnil med rudarji ogromen štrajk. V štrajku sodeluje 80.000 rudarjev.

Ponesrečen prekmorski polet. Mlada in korajžna američanka Miss Elderjeva je v četrtek 13. t. m. hotela s svojim letalom »American Girl« v nepretrganem letu poleteti iz Amerike v Evropo v 40 urah. Na letalo je vzela bencina za 7000 kilometrov in 9 funtov živil. Ponosno je stopila v aeroplan pred tisočglavo množico, ki se je poslavljala od junaške Amerikanke. Ko se je srečno dvignila v zračne višave je več ur brezhibno letalo funkcijoniralo. Toda po nekajurnem letu se je sredi morja pokvaril motor in letalo je padlo v morje. Slučajno mimo došli parnik je poslal hitro na pomoč rešilne čolne in so gospodično nepoškodovano rešili. Najbrže se ne bo več lotila tega posla. Je bolj sigurno v kuhinji.

Gora se je porušila. — V bližini norveškega pristanišča Aelesunda se je pred nekaj dnevi na 1200 m visoki gori odtrgalo ogromno skalovje. Cele plasti so se odtrgale in z nezaslišanim grmenjem in bobnenjem drvele v dolino. Več sto hektarjev gozda je popolnoma uničenega. Prebivalci okolišnih vasi so pobegnili pravočasno pred gotovo smrtjo.

Kje je bogatija? V Dublinu na Angleškem je umrl v starosti 80 let Lord Iveagh, glavni direktor pivovarne. Svojim je zapustil premoženje vredno 5 milijard dinarjev.

Pastir milijonar. V neki vasi na Poljskem se je vrnil k 70-letnemu pastirju njegov nečak iz Amerike in mu sporočil, da je tam umrl pastirjev sin ter mu zapustil 5 milijonov dolarjev, to je 275 milijonov dinarjev. Škoda, da jih bo mož tako malo časa užival.

PO SVETU.

Kako je prišel angleški princ do denarja?

Angleška kraljica Viktorija je bila baje silno skopa gospa, ki je vsak krajcar petkrat obrnila, predno ga je dala iz rok. Njeni vnuki, mladi principi, so bili pa druge vrste tiči, ki so znali denar dobro trositi. Zato so bili tudi v večnih denarnih zadregah in v takih slučajih so se morali za denar obračati na svojo staro mater za pomoč.

Tako ji je eden izmed vnukov enkrat pisal: »Pošlji mi 300 funtov šterlingov. Igral sem, pa sem imel smolo. Sedaj pa ne morem poravnati svojega dolga. Prosim Te, pomagaj mi!«

Kraljica je bila vsa iz sebe, ko je prebrala vnukovo pismo. Denarja mu ni poslala niti ficka pač pa mu je lastnoročno napisala štiri strani dolgo pridigo, polno lepih naukov o varčnosti itd.

Čez nekaj dni pa je zopet dobila pismo od svojega vnuka, v katerem ji je pisal sledeče: »Tvoje pismo sem prebral in si bom nauke zapomnil. Denarja ne potrebujem več. Sem namreč Tvoje pismo prodal za 600 funtov šterlingov nekemu Amerikancu, ki zbira kraljevska pisma. Prav lepo se Ti zahvaljujem.«

ki je imel vsako leto na ta dan sveto mašo v Rahočah, a letos je bila odložena tudi Jurčeva poroka.

Ko se je v cerkvi vršila služba božja, so vaški fantje tako pritrkavali, kakor ob žeganju; saj so tudi vedeli, da jih čaka veliko veselje na Jurčevi poroki v Martinčkovi gostilni.

Po sv. maši je bila poroka. Stare zvedave ženice, brez katerih ne mine nobena poroka, so seveda tudi prišle in prav radovedno opazovale veselega ženina in njegovo nevesto. Nič slabega niso mogle zapaziti na poročencih; obadva sta bila brhka in vesela, ja, kar eden za drugega ustvarjena!

Po opraviču so svatje z ženinom in nevesto odšli v bližnjo Martinčkovo gostilno, kjer se je vršila svatba.

Ženin je povabil še gospoda kaplana, ki se je radevolje odzval ženinovi želji, toda le pod pogojem, da jim Jurca pove, kako je v Meksiko potoval. Toda povedati mora po pravici, ne po godčevsko!

Po petminutni hoji so prišli k Martinčku, kjer teče za hišo potok Vrševnik.

Brdski kaplan Jurij je najprej imel kratek ženitovanjski nagovor in končal v šaljevem tonu:

»Tako, ženin Jurca, z današnjim dnevom si prijadril — ne v Meksiko — ampak v pristanišče svetega zakona. Vsi vemo, da si bil vedno šaljiv, a sedaj v svetem zakonu boš moral svojo šaljivost obrniti na drugo plat. Danes nam pa še povej, kako si potoval v Meksiko.«

Jurca je na kaplanovo željo znal tako šaljivo pripovedovati o potovanju — a ne v Meksiko, temveč samo do Trsta in od tu na cesarski Dunaj in potem pa odgonu domov, da so se vsi od srca nasmejali.

Na koncu je pristavil:
»Tako je bilo in nič drugače — če so to verjeli gospodje v Trstu in na Dunaju, je moralo že biti tako! A vi ste vsi skupaj neverjetni Tomaži.«

Živahno so se svatje zabavali in iz srca smejali navihanemu meksikajnarju. Pozno v noč so se razšli, želeč novoporočencema srečo in zadovoljstvo.

2.

Jurčevo življenje v zakonskem stanu.

Zadovoljno in srečno sta živela Jurca in njegova ženica v zakonskem stanu. Le nekaj jima je kalilo življenje. Otrok nista imela. Toda

Jurca je znal vselej potolažiti svojo ženico, kadar je zavoljo tega zdihovala.

»Le nikar si tega ne jemlji preveč k sreči, Tončka. Če nimava otrok — jim pa tudi dote ne bo treba dajati; saj veliko bi jim itak ne mogla dati.«

Jurca ni preživljala samo harmonika, ampak je bil tudi dober zidar. Prav radi so ga imeli kmetje. Zlasti dobro se je razumel v postavljanju peči.

V poletnem času ni hodil zidar samo po domači okolici, ampak tudi v oddaljene kraje, kjer so gradili kako novo železniško progo.

Z več tovariši je nekoč odšel na Tirolsko k gradnji nove proge. Tu se je dobro zasluzilo. Osobito Jurca je dobro izhajal. Ob nedeljah in praznikih je igral delavcem in domačinom. Mnogokrat je več zaslužil pri igranju, kakor celi teden pri delu.

Zadnjo nedeljo pred odhodom so pili v poznani boleanski gostilni.

»Fantje in možje, kdo stavi z menoj, da se bom čisto zastonj pripeljal domov v našo kranjsko deželo?« je naenkrat vzkliknil Jurca.

Stavilo jih je več za 50 goldinarjev, da se ne bode.

Na dan odhoda je prebrisani Jurca odšel k nekemu starinarju, tamkaj kupil najslabšo staro obleko in obul raztrgane čevlje. Svojo obleko in harmoniko je oddal tovarišu.

Ko je bil tako opravljen, se je napič močnega tirolskega vina in začel kričaje peti po mestu.

Hitro ga je pograbil policaj in odvedel s seboj. To so vse videli njegovi tovariši in oni, ki so naredili z njim stavo.

»Od samega vruga je ta Jurca, sedaj smo pa že zgubili stavo!« so tarnali.

Pa so jo tudi!

Ko so se peljali domov in čakali v Beljaku, so že tamkaj ugledali — Jurca, ki se je pripeljal na odgonskem vagonu.

»Ta pa ima cel svet za norca,« so se smejali in jezili, ko so videli, kako jo je Jurca izpeljal.

Pripeljali so se tako vsi hkratu domov — a pridobljeno stavo ni sam Jurca stisnil v žep, ampak so napravili celo gostijo pri Martinčku, kjer je Jurca ponovil veselo zgodbo o Meksiki.

Kako se pozna človek po hoji?

Znano je, da mnogo sklepajo na značaj človeka iz njegove pisave. Drugi poskušajo človeka pogruntati iz potez na njegovih rokah. Pravijo pa, da se človeka pozna tudi po hoji.

Vojak hodi drugače kakor plesalec, mesar drugače kakor učenjak, gospodinja drugače kakor pisarniška gospodična. Strastni ljudje hodijo drugače kakor mirni ali bojazljivi ljudje. Na podlagi takih opazovanj so uganili, da hodijo častihlepneži z naprej sklonjeno glavo in z velikimi koraki. Veseljaki imajo lahko hojo, bolj plešejo kakor hodijo. Odkritosrčni ljudje se med hojo zibljejo. Delovni in odlični ljudje ne premikajo pleč med hojo. Ljudje, ki klecajo v kolenih, so duševno bolj slabi. Previdni ljudje gledajo med hojo vedno pred-se. Trmasti ljudje hodijo izzivalno in korajžno in se ne izogibajo. Zamišljeni ljudje hodijo radi ob stenah. Rztreseni značaji se radi spotikajo. Potuhnjenci gledajo v tla. Nekateri se bolj plazijo kakor hodijo, to so potuhnjenci.

Sedaj pa opazujte ljudi po hoji, da se prepričate, če so učenjaki prav zadeli.

Kdor namerava za drugi tečaj svojo hčerko semkaj poslati, naj se kmalu prihlasi.

* * *

Živinozdravnik Mihael Knaflič:

Slabo kovanje konj na deželi in njih zle posledice.

Moje dolgoletne izkušnje v podkovstvu na drž. podkovski šoli v Ljubljani in skrajno težke napake pri kovanju konj, napravljene od podeželskih kovačev, me moralno prisilijo, da se kot strokovnjak javno oglašim.

Iz ljubljanske okolice pripeljejo lastniki konj svoje konje v podkovsko šolo v podkovanje z opazkami, da naj se konja dobro in strokovnjaško podkuje, ker sami pravzaprav ne vedo, kaj je krivo, da njih konji šepajo, težko stopajo itd. Vsakemu strokovnjaku je takoj jasno, da je krivo v največ slučajih slabo kovanje. Slabo kovanje povzroča v kratkem času pohabljenost kopita in je takega konja direktna umetnost podkovati, ko ima kovač potem in sicer v mnogih slučajih velike skrbi, kako bi konju kopito izboljšal, da bi lastniku prihranil škodo — živali pa trpljenje. Take konje moramo podkovati s posebnimi podkvami, t. j. s sklenjenimi podkvami, katere opremimo še s klobučevino kot podlogo, v drugih slučajih pa s podkvami, ki so opremljene z večjimi stranskimi kapicami, da podkev boljše drži. Da se zamore kopito izboljšati, je pa treba večkratnega skrbnega in pravnega podkovanja, da se jasno vidi delo in skrb kovaškega mojstra, ki vestno izvršuje svoj poklic.

V veliko škodo kopita so slabo narejene, še slabše pa slabo umerjene podkve. Podkev mora biti teži in uporabi konja primerna, umerjena pa tako, da leži na celem nosilnem robu tja do bele črte; tako da more tudi na petah popolnoma enakomerno ležati, na straneh in petah pa mora podkev — ki je umerjena po velikosti kopita, presegati za nekaj milimetrov kopitni rog.

Vsem kovaškim mojstrom polagam na srce, da naredijo oprimnice primerne velikosti podkve, zadosti široke in ne smejo biti višje kakor je podkev debela, kajti le z nizko in široko oprimnico konj lahko stopa ozir. hodi. Ozobeči morajo biti za približno 3 milimetre višji kakor oprimnice, v nasprotnem slu-

čaju postane kopito spredaj previsoko ozir. predolgo, pete pa prenizke vsled prehitro obrabljenih ozobečev — stoji konja je na tak način pokvarjena. Ker večina kovačev greši ravno pri izdelavi previsokih in ozkih oprimnic ter premajhnih ozobečev, jim priporočam, da pri izdelavi podkev mislijo in se potrudijo kovanje strokovnjaško izvršiti, ker s takim pravilnim delom ustrezajo gospodarju — še bolj pa ubogi živali.

Nepravilno napravljene podkve, kakor kadunaste, vijugaste, največkrat prekratke, preveč porezovanje kopita, posebno nosilnega robu in pet škoduje tako, da ni mogoče narediti ravne nosilne ploške kopita, na katero bi se moralo pribiti podkev, da dobro leži. Ni slabšega, kakor nepravilno porezovanje kopit, bodisi da je kopito močno izdolbeno, vsled česar leži podkev na skrajnem zunanjem delu nosilnega robu ter ga vsled teže konjskega telesa ruši, bodisi da presega podplat nosilni rob in izgleda kopito v obliki polnega kopita. V zadnjem slučaju ne more podkev ravno na nosilnem robu ležati, vsled česar je kovač prisiljen napraviti kadunasto podkev, da leta ne tišči na podplat, kar je pa zelo škodljivo in kvarno za kopito, ker ovira kopitni mehanizem in pospešuje podvijanje stranske stene in pet kopita. Ne morem dovolj priporočati kovaškim mojstrom, da stremijo za tem, da obdržijo pete kopit močne in zdrave, ker s tem pripomorejo k zdravemu kopitu in pa k dobri hoji konja.

Trpežnost kovanja je danes — pri izbornem materialu žeblicev — samo od premišljenega, zvesto in strokovno izvršenega dela kovača odvisna. Podkev mora ležati na celem nosilnem robu, luknje podkve morajo biti pravilno narejene, žeblice morajo sigurno in tesno sedeti v urezah, končno se mora zaklepke dobro v rok zaklepati in se jih ne sme odpiliti. S tem je storil vse in sme biti ponosen na svoje dobro delo.

Krivično bi bilo predbacivati samo kovačem napake, storjene pri kovanju, tudi posestniki konj pripomorejo dostikrat k temu, da so kopita spačena in pokvarjena, kajti dosti je takih gospodarjev, ki ne puste konja kovati po 3 do 6 mesecev, posledica tega je, da postane kopito predolgo, pete prenizke, podkev prekratka, hoja konja otežkočena in napačna. Nekateri zahtevajo, da se jim stare podkve na-

zaj pribijejo in ne uvidijo, da so le-te postale prekratke in ni jim mogoče napraviti nove ozobece, ker bodo potem podkve še krajše, če pa kovač podkve potegne, je prešibka. Velika napaka je tudi to, da se kopito pred kovanjem ne omehča, ker trdo kopito v več slučajih niti nož ne prime — kopita ni mogoče spraviti v pravilno obliko — če pa kovač žge, je to zelo škodljivo. To so slučaji, pri katerih tudi najboljši kovač ne more svojega poklica strokovno uveljaviti in dostikrat proti svoji volji ustrezne lastnikovi trmi, kateri se ne zaveda, da se njemu samemu in po njegovi želji dela škoda.

Obenem prosim tudi posestnike konj, da blagovolijo prednje upoštevati, sebe obvarovati škode, ko njem trpljenje, ker pokvarjeno kopito se često težko, v več slučajih pa sploh ne da več popraviti.

* * *

Laško. Za našo razstavo sadja dne 9. oktobra je bilo med okoliškimi sadjarji obilo zanimanja. Vabilu sadjarske podružnice za Laško se je odzvalo lepo število petdeset sadjarjev, ki so od blizu in daleč prinesli do pribl. 300 kg najlepšega sadja. Ravno vsled velikega števila razstavljalcev, ki so razstavili res lepo sadje, je odbor sadjarske podružnice sklenil zvišati število nagrad od prvotno določenih 5 na skupno 31 različnih nagrad in 3 častnih diplom. Nagrade in diplome bo odbor razstavljalcem razdelil v nedeljo dne 23. oktobra ob pol 9. uri v laški šoli. Nagrade so določene sledeče: Člani podružnice I. ocena 100 Din, nečlani 75 Din. II. ocena člani 50 Din, nečlani 25 Din. — Člani z drugo oceno 50 Din: Hrastnik Miha, Brstnik; Kačič Franc, Jagoče; Klinar Frane, Trojno; Klunar Jurij, Lakomno; Kačur Anton, Strmica; Kačur Lojze, Sv. Krištof; Kolar Ivan, Padež; Pinter Miha, Modrič; Klezin Martin, Trojno; Klezin Anton, Ojstro. — Razstavljalcem s III. oceno izražamo pohvalno priznanje in upamo, da bodo z vztrajnim sadjarjenjem dosegli pri prihodnji razstavi prva mesta. Vse nagrade nečlanom so določene z namenom, da nagrajeni pristopijo k Sadjarskemu in vrtnarskemu društvu in plačajo članarino vnaprej.

* * *

Nagrade uspešnim perutinarjem. Tekom meseca novembra bo veliki župan mariborske oblasti zanesljivim rejcem porazdelil brezplačne plemenske peteline rjave štajerske pasme. Samo oni, ki imajo resno voljo pričeti s čistokrvno rejo teh živali, naj se takoj ustmeno ali pisмено prijavijo na pristojnem okrajnem glavarstvu, kjer dobijo nadaljnje informacije od sreskega živinorejskega referenta (drž. kmetijski ali veterinarski referent).

* * *

Mlekarski list, mesečnik za mlekarstvo, mlekarsko industrijo in trgovino, izhaja v hrvaščini v Zagrebu, Šenoine ulica 28. — V deveti številki tega strokovnega lista se obravnava Organizacija naše mlekarke trgovine in izvoz masla iz Danske. G. Anton Levce piše o Državni mlekarški šoli v Škofji Loki.

Narodni gospodar.

Otvoritev Gospodinjске šole v Kranju.

Važen napredek za prosopek kmetijstva se je storil zadnji ponedeljek v Kranju, ko se je otvorila Gospodinjška šola pri Šolskih sestrah. Priglasilo se je 17 učenk. Po sv. maši pri kateri so šolske sestre izvrstno pele, je otvoril č. g. Jekan Koblar, ustanovitelj te šole, vpričo svetnika Zupanca in g. župnika Pibra z nagovorom novo šolo. Lepo je razložil ves program in pomen zavoda in na to je govoril še g. župnik Piber o potrebi izobrazbe za kmečke gospodinjce. Prostor so krasni: poleg hiše je velik vrt, gospodarsko poslopje in posebni prostori za šivanje in likanje. G. dr. Fajdiga bo poučeval o zdravstvu, en gospod o kmetijstvu in izvežbane sestre pa o kuhanju in sploh o gospodinjstvu.

Gorenjska je srečna, da je dobila tak zavod.

Zglašajo se pa dekleta tudi iz drugih delov Slovenije.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštno hranilnice št. 14257

reg. sadr. z neomej. zav.

Brzjavke »Kmetki dom«. Telefon št. 2547

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vključbo, proti poročtvu ter sestavi premlčnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje
vloge na
knjižice **6%** brez od-
povedi
čistih
Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje: Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakazila na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 8.—12., in od 3.—4.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Podružnica v KAMNIKU na Glavnem trgu.

PROMETNA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Telefon št. 2148, 2383

Prešernova ulica 4

Pošt. šte. rač. 13.853

(Direktorat pri Narodni banki)

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkase menic ter trg. cesij. — Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928,

ki ima 866 dni.

>VELIKA PRATIKA< je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštovan in je še danes najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

>VELIKA PRATIKA< je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg 12

Najboljši in najtrpežnejši
ŠIVALNI STROJI so:

„GRITZNER“
in „ADLER“
za dom, obrt in industrijo,
v raznih opreah. - Istotam švicarski
pletilni stroji „DUBIED“.
Pisalni stroji „URANIA“.

Ugodni
plačilni pogoji.
Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

DENAR

si prihranite, ako kupite dobro blago za obleke
in perilo; to pa le zato, ker

najdete

v občno znani, nad 50 let obstoječi trgovini

R. Miklauc
»Pri škofu«, Ljubljana

zelo veliko strokovno odbrano zalogo prvovrstne-
ga kamgarna za moške obleke, žens-
ke obleke, volneno in perilno blago za žens-
ke obleke, kakor tudi vse druge vrste
blaga. — Postrežba zanesljivo poštna. — Naročila
po pošti se takoj izvršijo.

Pšenico, rž,
fižol

(mandalon ribničan
in prepelčar) ter vse
druge

poljske pridelke
kupi po najvišjih
cenah

„EKONOM“
osred. gospodarska zadruga
Ljubljana

Kolodvorska ulica 7

Violine od 95
Din, harmonike
od 85 Din, gra-
mofone od 345
Din, citre od
192 Din, man-
doline od 136
Din, tamburice,
pihala itd. po
izredno nizkih
cenah direktno
iz tovarniškega
skladišča.

8 dni na ogled.

Vsak instrument lahko vrnete, če ne ugaja.
Zahtevajte takoj VELIK CENIK ZASTONJ
od skladišča

MEINEL IN HEROLD

TOVARNA GLASBIL, GRAMOFONOV IN HARMONIK

Maribor št. 108.

Prostovoljno gasilno društvo na Stari
Vrhniki, gasilska župa vrhniška, proda
dobro ohranjeno

štirikolno BRIZGALNO.

Društva, ki si nameravajo nabaviti
brizgalno, naj se obrnejo glede cene in
drugih informacij na zgornji naslov.

Storže,
želod, žir

in druga gozdna se-
mena kupuje tvrdka
Fructus, Ljubljana,
Krekov trg šte. 10.

Vajenca
za

kolarsko obrt
sprejme takoj Franc
Pole, kolarski mojster,
Bled 2.

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Stanje hranilnih vlog
nad Din 65.000.000.—

v lastni palači Narodni Dom

Stanje glavnice in rezerv
Din 8.000.000.—

Sprejema hranilne vloge. Izvršuje vse denarne, kreditne in posojilne posle.
Kupi in prodaja devize in valute.

Podružnici: MARIBOR -- ŠOŠTANJ.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Kmetje in kmetice, fantje in dekleta!

Kadar kupujete v mestu svoje potrebščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago.